

SZÖVEG –
SZÁM KATI

SOROZAT –
HÁRMAS KÖTÉS

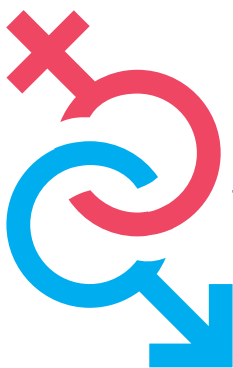
RÁNK TARTOZIK?

HOGYAN KOMMUNIKÁLJUNK A KAMASZOKKAL
INTIMITÁS ÉS SZEXUALITÁS TÉMÁBAN?

Nem könnyű kamaszokkal szexualitásról beszélgetni, persze sejtjük, hogy ennek a beszélgetésnek nem is akkor kellene kezdődnie, amikor a gyerek már randevúzni kezd. Mit tehet a szülő, hogy a gyermek- és felnőttkor határán álló fiatal az intimitás és szexualitás témában korának megfelelően tájékozódjon, és felnőttként boldog, tartós elköteleződésre is nyitott párkapcsolatban éljen? Van-e ebben feladata a pedagógusnak?

„A SZÜLEIMMEL EGYÁLTALÁN NEM LEHET BESZÉLNI A SZEXRŐL,
ARRÓL VÉGKÉPP NEM, HOGY LÁTTAM PORNÓ FILMET. DE VAN EGY
2 ÉVVEL IDŐSEBB BÁTYÁM, AKI NAGYON SOKAT SEGÍTETT EBBEN.
VELE MINDENT MEG LEHETETT BESZÉLNI.”

R. MÁTÉ

◆ KÉSZEN A VÁLASZOKRA

Mikor kell elkezdődnie a szexualitásról folyó beszélgetéseknek? Melyik életkorban miről lehet beszélni a gyerekeinkkel, és honnan tudhatjuk, érett-e bizonyos információk befogadására? Meg kell várni, amíg kérdez?

Tapolyai Emőke pszichológus szerint a témát nem szabad tabuként kezelni. „Szégyenkezés és tiltás nélkül kell beszél-nünk a legelső pillanattól fogva, a konkrét kérdésre válaszolva, de a gyerek nyelvezetén és nem mindent azonnal feltárva.

Az egyik hiba, hogy a témát tabuként kezeljük, a másik, hogy túl sok információt adunk, amikor a gyerek még nem érett bizonyos részletekhez. Előbbi a szégyent erősíti, és rejtőzködést válthat ki, az utóbbi zavartságot, undort vagy túlzott érdeklődést okozhat.

Azt szoktam javasolni, hogy valamikor a pubertás előtt – ez régen 12 éves kor volt, most akár évekkal előrébb csúszott – menjünk el kettesben a gyerekekkel beszélgetni. Az apa a fiúval, anya a lánnyal, és beszéljünk a szexualitásról.” Ennek a beszélgetésnek nem az információátadás a legfontosabb célja, hanem az, hogy a gyerek megértse: tőlünk bármikor, bármit kérdezhet. Sajnos az azonos nemű szülővel való beszélgetés nem minden családban lehetséges, ha valamelyik szülő hiányzik, akkor a feladat az ellenkező nemű szülőre vár, de a szakértő szerint mindenképpen jó, ha ez a személy a gyerekekhez legközelebb álló felnőtt.

„Később az élet eseményei határozzák meg a beszélgetéseket, ha például az autóúton megkérdezi a gyerekiünk, miért állnak nők az út szélén, el kell mondani, hogy csókot, érintést, szexet árulnak pénzért. Ha az osztálytársak pornóképet küldenek körbe, szóba kell kerülnie, hogy mivé teszi az embert egy ilyen forró. Ilyenkor legtöbbször nem célravezető csupán tiltani, sem elpoénkodni, sem figyelmen kívül hagyni.”

KEVÉS A SZÓ, KELL A SZÜLŐI ÉRINTÉS ÉS A PÉLDA

Az intimitásra való képesség és a szexualitás megértése persze nem csupán szavakkal közvetített információkon és mintákon múlik. A gyermekek számára csecsemőkortól kezdve fontos az anyai, apai érintés, a testi kontaktus megtapasztalása, amely a felnőtté válás során folyamatosan változik (erről tavaly októberi számunkban e sorozat „Gyerek vagy felnőtt” című részében Uzsálné Pécsi Rita is beszél). Emellett fontosak azok a minták, amelyeket a serdülő az őket körülvevő pároktól lát, elsősorban a szülőktől, rokonoktól. Tapolyai Emőke szerint abból kell kiindulnunk, hogy „ahogy az anya látja magát nőként, nagy eséllyel úgy látja majd magát lánnya is. Akármelyik szélsőségbe megy el a női vagy férfi identitás, az torz identitáshoz vezethet a gyerekekben is. Ha például az anya a nőiségét szégyelli, elfojtja, akkor az a lányában is sérült identitást okozhat. Az az apa pedig, aki úgy fordul meg a nő után, mintha szexuális tárgyak lennének, ezt a mintát fogja közvetíteni a fiának. Ha a gyerekek azt látják, hogy a szülők között nincs érintés, simogatás, incselkedés, akkor számukra a szex tabu lesz, ezért fontos, hogy ezek a gyerek számára láthatók legyenek. Ugyanakkor az is káros, ha a szexualitás aránytalanul benne van a hétköznapi életben, és egymás nyilvános simogatása, testi érintése túl nagy hangsúlyt kap a gyerekek előtt, mert ezek is torz irányba viszik.”

MIBE SZÓLJUNK BELE ÉS HOGYAN?

Gyerekeink a médiából ma már több felnőtt tartalomhoz hozzájutnak, mint mi magunk. Meddig tarthatunk arra igényt, hogy efelett valamiféle kontrollt gyakoroljunk? Milyen tipikus hibákat követünk el ebben a kommunikációban?

A pszichológus ezzel kapcsolatban is arra figyelmeztet, hogy egy 16 éves gyerek mellé már nem lehet leülni a pornóról beszélgetni, ha addig ilyesmiről szó sem esett. „Ha kezdettől fogva megszokott, hogy együtt fogyasztunk médiát, ha beülünk a gyereket érdeklő, korának megfelelő filmekre akkor is, ha az minket nem érdekel, és megbeszéljük, akkor a gyerek növekedésével lesz egyre felnőttebb a tartalom. Akkor partnerként fog kezelni ezekenél a tartalmaknál is, és hitelesen tudjuk elmondani, hogy mi az, ami számunkra elfogadható, és mi az, ami elől menekülni kell.”

Előfordul, hogy a szülőként vallott értékrend nem egyezik meg a fiatal felnőttként vallott normákkal, és olyasmit szeretnénk, ha gyermekeink nem lépnének azokra az ösvényekre, amelyeket mi megjártunk, és mai fejjel már szívesen kihagynánk. Ilyenkor az őszinteség, a múltunk vállalása és a jelenlegi tudásunk szerinti helyes döntések ellentmondásba kerülhetnek. Hogyan oldható ez föl? Honlapunkon (kepmas.hu/harmas-kotes) erre a kérdésre is részletesen válaszol a szakértő.

LEHET-E EZ TÉMA AZ ISKOLÁBAN?

Balkuné Szűcs Emese pszichológus szerint is az lenne az ideális, ha a kamaszok otthon jutnának lényeges, a család értékrendjével is összhangban lévő információhoz. „Nekünk, felnőtteknek is informálnak kell lennünk, sőt, kielégítő szexuális életet kell élnünk ahhoz, hogy a szexualitást vonzónak, értékesnek ítéljük, és Isten ajándékaként közvetíthessük a fiatalabb generációk számára. A serdülők igénylik az őszinte, kendőzetlen, természetes beszédet a szexről. Vágyunk a tapasztaltabb felnőtt támogatására és segítségnyújtására. Ugyanakkor nem ritkán szemérmesek a kortársak előtt, vagy csak a trágárságig jutnak el, és egyenesen elutasítóak saját szüleikkel szemben a témát illetően.” Ugyanakkor, bár az intimitás és szexualitás „magánügy”, a felnőttek tapasztalata mégis sok szenvedéstől megóvhatná a fiatalokat. A téma zavarba ejtő lehet a diákok számára is, egymás előtt is ciki róla beszélni. Tapolyai Emőke szerint semmiképp sem lehet in „medias res” elkezdeni. „Úgy kell kérdezni, hogy elmondhassák, milyen teher és nyomás van rajtuk, hamarosan úgyis oda fognak kilyukadni, hogy egyik oldalról elvárják, hogy úgy viselkedjünk, mint a felnőttek, másik oldalon meg gyerekként kezelnek. Ezen a vonalon hamar el lehet jutni az elvárásokon és a vágyakon keresztül a szexualitásig, ha nem is egy óra alatt. Ha a gyerek azt érezheti, hogy végre valaki megérti és kíváncsi a problémáira, akkor a szexualitásról is tud majd nyíltan beszélni. A tanár egyénisége a kulcs, de az irodalom és a filmek is sokat segíthetnek. Tudnunk kell, hogy amikor

egy tanár beszélgetni akar a gyerekekkel egy olyan témáról, amit a gyerek tízszer jobban ismer, az veszélyzóna. Például, ha a pornóról beszélgetek a diákokkal, tisztában kell lennem azzal, hogy mi a függőség.”

A pornófogyasztás természete, káros hatása és a pornófüggőség például lehet megbeszélhető iskolai téma, azonban a magyar nyelvű szakirodalom nem ad túl sok támpontot a pedagógusnak. Balkuné Szűcs Emese részletesen válaszol pár kérdésre, amely kiindulópontja lehet a pornóról való beszélgetésnek.

MIÉRT FŐKÉNT FIÚPROBLÉMA A PORNÓFOGYASZTÁS?

A férfiak és a nők szexualitása eltérő. Férfi nemi vágy nélkül gyakorlatilag nem létezik. Nőknél azonban a szexuális izgalom elkülönülhet testi és lelki szinten. Vagyis lehetséges, hogy egy erotikus helyzetben kiváltódnak a testi válaszok, de a nő mégsem érez vágyat. A férfiaknál az orgazmus állandóan megjelenik, nőknél nem feltétlenül. Az eltérésekből adódóan a fiúk fogékonyabban a pornónézésre, hiszen az mindenképpen instant kielégüléshez vezet, amelyért semmit sem kell tenni. Nincs hosszadalmas udvarlás, amelynek a szabályait el kell sajátítani, nincsenek kudarcélmények, sőt, félni sem kell a sikertelenségtől. A képlet végtelenül egyszerűvé válik: ösztön és kielégülés – semmi fölösleges cselekvés, ami a nő megszerzésével egyébként járna. A nő számára azonban saját szerelmi vonzereje megerősítéséhez nélkülözhetetlen a partner személyes jelenléte és aktivitása.

MIÉRT AKADÁLYOZZA A RENDSZERES PORNÓFOGYASZTÁS (ÉS A HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ ÖNKIELÉGÍTÉS) A MÁSIKAT TISZTELETBEN TARTÓ INTIMITÁST, A VALÓDI PÁRKAPCSOLATOT?

A fiúknál első lépésként saját nemi szervük felfedezése, a maszturbálás jelenik meg, amely egy szükséglet kielégítését követő megkönnyebbülés érzésével jár. Ebben a stádiumban egyáltalán nem érdekli őket a másik nemmel folytatható szexuális aktus. Később a lányok válhatnak érdeklődésük tárgyává, de ha ebben a fázisban a másik nem iránti természetes érdeklődést a pornónézés váltja ki, a valódi lányok nélkülözhetővé válhatnak. Fel sem ébred a vágy egy igazi nővel való kapcsolat iránt. A lányoknál a gyengédség, szeretet, gondoskodás iránti igény összefonódik a szexuális vágy kialakulásával. Azoknál a lányoknál, akik később tartós párkapcsolatra képesek, természetes módon megjelenik a romantikára,

„PONT AZT NEM TANÍTTJA MEG A PORNÓ,
HOGY AZ ÉRZELMEIDET HOGYAN
FEJEZHETED KI.”

M. MÁTÉ

„NEM SZABAD ELFELEJTENI, HOGY A SZEK
A GYEREKRŐL IS SZÓLHAT. HA SZEKELSZ,
LEHET, HOGY APA LESZEL!”

ZSOMBOR

szerelemre való készség, és ez nem különül el a szexuális izgalomtól – bár manapság a fiatal nők külön gyúrnak a férfias szexualitásuk felépítésére.

Ha egy fiú korán rászokik a mindennapi maszturbálással összekötött pornófogyasztásra, könnyen érzéketlenné válhat egy számára elérhető lány bájaira. A pornósztrárok sajátos kinézetével és szexuális viselkedésével hétköznapi lány képtelen lesz versenyre kelni. Később mindez súlyos szexuális zavarokhoz vezethet, hiszen a párválasztás idején a férfi alkalmatlanná válhat a nemi életre, kielégülésre. Előfordulhat, hogy csak és kizárólag úgy tudja majd élvezni a szexet, ahogyan ahhoz fiatal fiúként kondicionálódott, partnerét elriasztva magától. A szexuális érés elakadhat ezen a ponton, hiszen a könnyű és gyors kielégülés hamar megerősíti magát a tevékenységet (pornófogyasztás), majd függőséghez vezethet. A kamasz életéből kimaradnak a másik nemmel történő próbálkozások, ezzel a nemi szerep elsajátításának különböző fázisai, és a fiú sosem válik igazán szerelemre, intim párkapcsolati kötődésre képes férfivá.

Létezhet szerelem, szexualitás, intimitás, illetve a felelősségvállalás egysége a pornó által eltorzított fejlődési ösvény mellett? Aligha. Philip Zimbardo és Nikita D. Coulomb „Nincs kapcsolat” című könyvükben a valódi férfiak eltűnését a genderideológia felerősödésével, a feminizmus térhódításával is összekapcsolják. Az önmagukat egyre alkalmatlanabbnak megélt férfiak már nem képesek versenyre kelni az őket túlszárnyaló nőkkel, akiket viszont még mindig az erős, domináns macsók varázsolnak el, no, nem a munka világában, de az ágyban mindenképp. ♦

Honlapunkon részletesebben olvashatnak arról is, mit gondol szakértőnk az iskolai szexuális felvilágosításról, és milyen tanácsokat ad ehhez. ➤ (kepmas.hu/harmas-kotes)

Hallgassák meg április 7-én 11:30-kor az MR1 Kossuth Rádió Keresztes Ilona VÁLASZ-UTAK c. műsorát, amely a Hármas kötés e havi témáját dolgozza fel kamaszokkal.

További információ új sorozatunkról és az ahhoz kapcsolódó előfizetői akcióról a harmaskotes@kepmas.hu címen vagy a kepmas.hu Hármas kötés menüpontjában, ahol az adás is meghallgatható.